

บทที่ 5

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

การนำเสนอในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิตแบบสองทางเลือก (binary choice model) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค การวิเคราะห์แบบจำลองโลจิตแบบสองทางเลือก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคของผู้บริโภคทั่วไป จำนวน 400 คน โดยแบ่งผู้บริโภคนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน และไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารอาหารมังสวิรัตของกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในปัจจุบันอยู่แล้ว จำนวน 200 คน โดยจำแนกกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บริโภคอาหารมังสวิรัต และกลุ่มที่ 2 ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต

5.1 การวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคทั่วไป

การวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค จำนวน 400 คน โดยแบ่งผู้บริโภคนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน และไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน ด้วยแบบจำลองโลจิตแบบสองทางเลือก (binary choice model) เพื่อทำการประเมินค่าความน่าจะเป็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง ทั้งหมดจำนวน 7 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรเพศชาย อายุ การศึกษา อาชีพ และทัศนคติของผู้บริโภคตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพได้แก่ เมื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่และเมื่อได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพจากสื่อต่างๆ แบ่งเกณฑ์การประเมินระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคต เป็นสเกล ค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยที่สุด และค่าสูงสุดเท่ากับ 5 หมายถึง สำคัญมากที่สุด ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปร สามารถแสดงได้ในตาราง 5.1

ตารางที่ 5.1 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองที่ 1 (ผู้บริโภครวม)

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MALE	0	1	0.58	0.49
AGE	18	82	40.06	14.10
EDU	0	1	0.45	0.49
OC_S	0	1	0.72	0.25
HEA	0	1	0.67	0.25
REL	1	5	3.06	1.17
INFO	1	5	3.43	0.93

หมายเหตุ: ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ราย

ที่มา: จากการคำนวณ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวมีค่าต่ำกว่า 0.50 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 7 ได้แก่ เพศชาย (MALE) อายุ (AGE) การศึกษา(EDU) อาชีพนักเรียนนักศึกษา (OC_S) และทัศนคติต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (REL) และการได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพจากสื่อต่างๆ (INFO) ไม่เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน (multicollinearity) เหมาะสมสำหรับการนำมาวิเคราะห์แบบจำลองการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคทั่วไป ดังแสดงได้ในตาราง 5.2

ตารางที่ 5.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองที่ 1 (ผู้บริโภครวม)

	MALE	AGE	EDU	OC_S	HEA	REL	INFO
MALE	1	.	.	.	.	.	.
AGE	-0.102	1	.	.	.	.	.
EDU	-0.170	0.007	1	.	.	.	.
OC_S	0.058	-0.368	-0.136	1	.	.	.
HEA	-0.037	0.253	-0.063	-0.036	1	.	.
REL	-0.077	0.380	0.012	-0.123	0.282	1	.
INFO	0.158	0.021	0.159	0.005	0.111	0.014	1

หมายเหตุ: ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ราย

ที่มา: จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคทั่วไปในรูปแบบของแบบจำลองโลจิทแบบสองทางเลือก (binary choice model) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์การประมาณ

ภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood estimate) และแสดงผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยการคำนวณ marginal effects เพื่อศึกษาความน่าจะเป็นของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองมีค่า likelihood function เท่ากับ -166.2851 ค่า Restricted log likelihood เท่ากับ -266.1099 ค่า Chi squared เท่ากับ 199.6496 ค่า McFadden Pseudo R-squared เท่ากับ 0.3751 และแบบจำลองสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภค ได้ถูกต้องร้อยละ 82.25 โดยพยากรณ์ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ได้ถูกต้อง ร้อยละ 87.85 และสามารถพยากรณ์ผู้ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ได้ถูกต้อง ร้อยละ 73.20 (ตาราง 5.3)

ตารางที่ 5.3 ความสามารถของแบบจำลองในการพยากรณ์ความถูกต้องแบบจำลองที่ 1 (ผู้บริโภคทั่วไป)

ค่าจริง	ค่าการทำนาย		รวมค่าจริง	ร้อยละความถูกต้อง
	ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ		
ไม่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	159	41	200	73.20
บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	15	185	200	87.85
รวมค่าการทำนาย	174	226	400	82.25

หมายเหตุ: ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ราย

ที่มา: จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภค พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 ได้แก่ ตัวแปรเพศชาย อายุ การศึกษา อาชีพ ภาวะสุขภาพ และการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เมื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่

เมื่อพิจารณาผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภค สามารถเรียงตามระดับของผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจ ดังนี้ (รายละเอียดดังตารางที่ 5.4)

ตัวแปรระดับการศึกษา (EDU) เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ในอนาคตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.3561 อธิบายได้ว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จะมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่า ผู้บริโภคที่มีระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 35.61 ดังนั้น ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค การที่จะส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ควรมุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้บริโภคที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป เนื่องจากพบว่า ผู้บริโภคกลุ่มนี้ มีโอกาสที่จะเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งถือเป็นช่องทางในการเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั่วไปในการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น

อาชีพนักเรียน นักศึกษา (OC_S) เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ในอนาคตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.2759 อธิบายได้ว่า ผู้บริโภคอาหารที่เป็นนักศึกษา จะมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 27.59 ดังนั้น ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค การที่จะส่งเสริมให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ควรมุ่งเน้นไปที่กลุ่มกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา เนื่องจากกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ในปัจจุบันมีการตื่นตัวในการได้รับข้อมูล ข่าวสารรูปแบบต่างๆ ได้ง่าย ประกอบกับกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา เป็นกลุ่มวัยรุ่น ที่นิยมให้ความสำคัญในการดูแลรูปร่าง ผิวพรรณ และการออกกำลังกาย ดังนั้นการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ถือเป็นช่องทางหนึ่งในการดูแลรูปร่าง ผิวพรรณ และการดูแลสุขภาพที่ดีของกลุ่มวัยรุ่น ดังนั้นการให้ข้อมูล ข่าวสาร แก่กลุ่มวัยรุ่น หรือกลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ และต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา หันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ภาวะสุขภาพ (HEA) เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภคทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.2540 อธิบายได้ว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีปัญหาสุขภาพหรือมีโรคประจำตัว จะมีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มากกว่า ผู้บริโภคที่ไม่มีปัญหาสุขภาพหรือไม่

โรคประจำตัว ร้อยละ 25.40 ดังนั้น ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพของ ผู้บริโภค การที่จะส่งเสริมให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ควรมุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้บริโภคที่มีปัญหาสุขภาพหรือมีโรคประจำตัว เนื่องจากผู้บริโภคที่มีโรคประจำตัว จะต้องดูแลเรื่องโภชนาการอย่างเหมาะสม กับภาวะสุขภาพของตนที่เป็นอยู่ ซึ่งการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ก็ถือเป็นช่องทางที่เหมาะสมสำหรับผู้บริโภคที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ เพราะอาหารเพื่อสุขภาพ มุ่งเน้นการบริโภคที่สมดุลกับร่างกาย และช่วยให้สุขภาพดียิ่งขึ้น ดังนั้นการให้ความรู้ และส่งเสริมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในกลุ่มผู้บริโภคที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพหรือมีโรคประจำตัว ที่ต้องระวังเรื่องการบริโภคอาหาร จะช่วยให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

เพศชาย (MALE) เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.1792 อธิบายได้ว่า ผู้บริโภคที่เป็นเพศชาย มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่น้อยกว่า ผู้บริโภคเพศหญิง ร้อยละ 17.92 หรือกล่าวคือ ผู้บริโภคเพศหญิงมีโอกาที่จะหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ในอนาคตที่มากกว่าเพศชาย ดังนั้นผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค การที่จะส่งเสริมให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นนั้น ควรมุ่งเน้นในกลุ่มผู้บริโภคเพศหญิง ที่ในปัจจุบันยังไม่เคยบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เพื่อให้รับรู้และมีความรู้ ความเข้าใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพว่า มีประโยชน์และส่งผลดีต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง เพื่อให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (REL) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภคทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0764 อธิบายได้ว่า ผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีเป้าหมายการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เพื่อรักษาโรคที่เป็นอยู่ ร้อยละ 7.64 ดังนั้น ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค หากต้องการให้ผู้บริโภค หันมาให้

ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ควรมีการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สามารถช่วยและบรรเทา รักษาโรคที่เป็นอยู่ได้อย่างไร ตลอดจนให้ข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของอาหารเพื่อสุขภาพว่า ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ ได้อย่างไร และช่วยเสริมสร้างสุขภาพที่ดีได้อย่างไร เพื่อให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

อายุ (AGE) เป็นตัวแปรลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0195 อธิบายได้ว่า ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีอายุที่สูงขึ้น มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอนาคตที่มากกว่า ผู้บริโภคที่มีอายุน้อย ร้อยละ 1.95 ดังนั้น ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค การที่จะส่งเสริมให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นนั้น ควรมุ่งเน้นในกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่มีอายุที่สูง เช่น ในกลุ่มวัยแรงงาน วัยทำงาน และวัยชรา เนื่องจากเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีความระวังในเรื่องการบริโภคอาหาร เข้าใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพว่า มีประโยชน์และส่งผลดีต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง ดังนั้นเพื่อให้เกิดการรับรู้ ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ควรมุ่งเน้นในกลุ่มวัยแรงงาน วัยทำงาน และวัยชรา ก็จะเป็นผลดี และอาจส่งผลให้เกิดแนวโน้มการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 5.4 ผลกระทบ (marginal effects) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคทั่วไป

Variable	Coefficient	Standard Error
Constant	-0.9602	0.182
MALE	-0.1792***	0.056
AGE	0.0195***	0.002
EDU	0.3561***	0.056
OC_S	0.2759***	0.042
HEA	0.2540***	0.080
REL	0.0764***	0.026
INFO	-0.0195	0.031
McFadden R ²	0.3751	
Chi squared	199.6496	
Accuracy of prediction	82.25 %	

หมายเหตุ: ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ราย

*** ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ที่มา: จากการคำนวณ

5.2 การวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัตของกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 ราย ด้วยแบบจำลองโลจิตแบบสองทางเลือก (binary choice model) เพื่อทำการประเมินค่าความน่าจะเป็นของการเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัต โดยตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง ทั้งหมดจำนวน 14 ตัวแปร โดยตัวแปรทั้งหมด ประกอบด้วยตัวแปรที่เป็นลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ ภาวะสุขภาพ และทัศนคติของผู้บริโภคตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัต ได้แก่ บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากไม่ต้องการเบียดเบียนสัตว์ งดเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ มีความเชื่อและทัศนคติว่า การบริโภคอาหาร เพื่อสุขภาพเป็นการทำบุญไม่เบียดเบียนสัตว์ (EXP) ที่ทำงานแนะนำและชักชวนให้รับประทาน (OFF) แพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ แนะนำ

และชักชวนให้รับประทาน (DOC) อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นอาหารที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน (FAV) เป็นอาหารที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้รักสุขภาพ (P-HEA) เพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (REL) มีความเชื่อและทัศนคติว่า การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จะดีต่อสุขภาพ และเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยป้องกันโรคต่างๆ ได้ (BEL) ได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพจากสื่อต่างๆ (INFO) ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การประเมินระดับความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ เป็นสเกล ค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยที่สุด และค่าสูงสุดเท่ากับ 5 หมายถึง สำคัญมากที่สุด ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปร สามารถแสดงได้ในตาราง 5.5

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรมีค่าต่ำกว่า 0.50 ดังนั้นกล่าวได้ว่าตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปร ไม่เกิดปัญหา multicollinearity และเหมาะสมสำหรับการนำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้ที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สามารถแสดงได้ในตาราง 5.6

ตารางที่ 5.5 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองที่ 2 (ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ)

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MALE	0	1	0.50	0.50
AGE	18	82	48.22	13.56
EDU	0	1	0.56	0.49
INC	5,000	210,000	22,525.00	22,895.31
OC	0	1	0.34	0.47
HEA	0	1	0.13	0.33
EXP	2	5	4.19	0.83
OFF	1	5	2.62	1.08
DOC	1	5	3.31	0.96
FAV	1	5	3.32	0.99
P-HEA	1	5	3.83	0.81
REL	1	5	3.62	1.00
BEL	2	5	3.64	0.85
INFO	2	5	3.48	0.87

หมายเหตุ: ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 200 ราย

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 5.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองที่ 2 (ผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ)

	MALE	AGE	EDU	INC	OC_S	HEA	EXP	OFF	DOC	FAV	P-HEA	REL	BEL	INFO
MALE	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
AGE	0.147	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
EDU	0.009	-0.310	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
INC	-0.085	-0.146	-0.033	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
OC_S	-0.048	-0.383	0.018	-0.127	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
HEA	-0.004	0.165	-0.196	-0.113	-0.020	1	.	.	.	.	.	.	.	.
EXP	-0.158	0.094	-0.088	0.139	-0.080	0.037	1	.	.	.	.	.	.	.
OFF	0.105	0.066	0.135	-0.055	0.017	0.053	-0.141	1	.	.	.	.	.	.
DOC	-0.014	0.213	-0.237	0.026	-0.097	0.338	0.237	0.155	1	.	.	.	.	.
FAV	0.017	0.002	0.226	-0.061	0.065	0.010	0.035	0.477	0.032	1	.	.	.	.
P-HEA	0.118	0.002	0.228	-0.004	-0.010	-0.049	0.178	0.217	0.058	0.498	1	.	.	.
REL	-0.006	0.289	-0.216	-0.012	-0.234	0.251	0.261	-0.120	0.422	0.057	0.058	1	.	.
BEL	0.022	0.207	0.033	0.040	-0.066	0.195	0.151	0.227	0.212	0.288	0.274	-0.017	1	.
INFO	0.183	0.008	0.226	-0.203	0.161	0.125	-0.023	0.446	0.034	0.418	0.439	-0.029	0.430	1

หมายเหตุ: ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 200 ราย

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองการเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตของกลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่อยู่ในรูปของแบบจำลองโลจิตแบบสองทางเลือก (binary choice model) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood estimate: MLE) และเทคนิควิเคราะห์โดยวิธี marginal effects เพื่อศึกษาความน่าจะเป็นของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้แบ่ง กลุ่มผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บริโภคอาหารมังสวิรัต และกลุ่มที่ 2 ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต และสาเหตุที่แบ่งกลุ่มผู้บริโภค ออกเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจาก กลุ่มที่ 1 บริโภคอาหารมังสวิรัตนั้น ผู้วิจัยได้รวมผู้บริโภคอาหารมังสวิรัตกับอาหารชีวจิตเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากอาหารมังสวิรัตและอาหารชีวจิต มีความคล้ายคลึงกันคือ เน้นบริโภคผักและผลไม้เหมือนกัน ขณะที่กลุ่มที่ 2 ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต คือ ผู้บริโภคอาหารเจ ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มที่ 1 คือ มีข้อจำกัดในเรื่องการบริโภคผักกุนทั้ง 5 ชนิด ได้แก่ กระเทียม หัวหอม หลักเกียว กุยช่าย และใบยาสูบ

ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองมีค่า Likelihood function เท่ากับ -103.4559 ค่า Restricted log likelihood เท่ากับ -129.4893 ค่า Chi squared เท่ากับ 52.066 ค่า McFadden Pseudo R-squared เท่ากับ 0.2010 และแบบจำลองสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค ได้ถูกต้องร้อยละ 75.00 โดยสามารถพยากรณ์กลุ่มผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต ได้ถูกต้อง ร้อยละ 91.84 และสามารถพยากรณ์กลุ่มที่ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต ได้ถูกต้องร้อยละ 45.71 (ตาราง 5.7)

ตารางที่ 5.7 ความสามารถของแบบจำลองในการพยากรณ์ความถูกต้อง

ค่าจริง	ค่าการทำนาย		รวม ค่าจริง	ร้อยละ ความถูกต้อง
	ไม่บริโภค อาหารมังสวิรัต	บริโภคอาหาร มังสวิรัต		
ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต	32	38	70	45.71
บริโภคอาหารมังสวิรัต	11	119	130	91.84
รวมค่าการทำนาย	43	157	200	75.00

ที่มา: จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ เพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (REL) และมีความเชื่อและทัศนคติว่าการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จะดีต่อสุขภาพ และเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยป้องกันโรคต่างๆ ได้ (BEL) และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ตัวแปรเพศชาย

เมื่อพิจารณาจากผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค สามารถเรียงตามระดับของผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจ ดังนี้

การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ แนะนำและชักชวนให้รับประทาน (DOC) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัต ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.2350 อธิบายได้ว่ากลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารมังสวิรัต เนื่องจากแพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการ แนะนำและชักชวนให้รับประทาน จะมีแนวโน้มเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตน้อยกว่าอาหารเจ (ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต) ร้อยละ 23.50 ดังนั้น ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน

การส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค ควรมุ่งเน้นส่งเสริมให้แพทย์ พยาบาลหรือนักโภชนาการมีบทบาทในการส่งเสริม ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภคในการหันมาให้ความสำคัญในการบริโภคอาหารเจ เนื่องจากอาหารเจ เป็นการบริโภคอาหารที่งดเนื้อสัตว์ทุกชนิด ไม่มีส่วนประกอบของอาหารด้วยหอม กระเทียม ต้นกุยช่าย ผักชี และเครื่องเทศที่เผ็ดร้อน เพราะถือว่าอาหารดังกล่าวทำให้เกิดกำหนัด หรือส่งผลกระทบต่อธาตุในร่างกาย ซึ่งอาหารเจนี้ จะมีประโยชน์และส่งผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค หลากหลายด้าน

การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ (REL) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค อาหารมังสวิรัต ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1797 อธิบายได้ว่า กลุ่มผู้บริโภค ที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารมังสวิรัต เนื่องจากเพื่อต้องการรักษาหรือบรรเทาอาการของโรคที่เป็นอยู่ จะมีแนวโน้มที่จะเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตมากกว่าผู้ที่ไม่บริโภคอาหารมังสวิรัต (อาหารเจ) ร้อยละ 17.97 ดังนั้น ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค หากต้องการให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารมังสวิรัตเพิ่มมากขึ้น ควรมีการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับการบริโภคอาหารมังสวิรัต เพื่อบรรเทาและรักษาโรคที่เป็นอยู่ ตลอดจนให้ ข้อมูล ความรู้ เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของอาหารมังสวิรัตว่า ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ ได้อย่างไร และช่วยเสริมสร้างสุขภาพที่ดีได้อย่างไร ซึ่งถือเป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มช่องทางในการตัดสินใจบริโภคอาหารมังสวิรัตเพิ่มมากขึ้นของผู้บริโภค

เพศชาย (MALE) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัตของผู้บริโภค อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคอาหารมังสวิรัต ด้วยค่า marginal effects มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.1827 ซึ่ง อธิบายได้ว่า ผู้บริโภคเพศชาย จะมีโอกาสที่จะเลือกบริโภคอาหารมังสวิรัตมากกว่าอาหารเจ (ไม่บริโภคมังสวิรัต) ร้อยละ 18.27 ด้วยเหตุผลที่ว่า ในปัจจุบันกระแสนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพหรือมังสวิรัต ในกลุ่มเพศชายนั้นมีมากขึ้น ไม่ใช่เฉพาะเพศหญิงเท่านั้น ที่หันมาดูแลตนเอง แต่เพศชาย ก็หันมาให้ความสำคัญในการดูแลตนเอง โดยการบริโภคอาหารมังสวิรัตเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น ผู้ประกอบการอาหารเพื่อสุขภาพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพผู้บริโภค ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการบริโภคอาหารมังสวิรัต ในกลุ่มเพศชายเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากอาหารมังสวิรัต เป็นอาหารที่สามารถเลือกรับประทานได้ง่ายในท้องตลาด ประกอบการอาหารมังสวิรัตสามารถทำกินได้ง่ายที่บ้าน เนื่องจากมีส่วนประกอบอาหารที่ทำได้ง่ายและไม่ซับซ้อน

ตารางที่ 5.8 ผลกระทบ (marginal effects) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารมังสวิรัต

Variable	Coefficient	Standard Error
Constant	0.2911	0.304
MALE	0.1827**	0.076
AGE	-0.0012	0.003
EDU	-0.007	0.082
INC	-0.2135	0.080
OC	-0.0878	0.212
HEA	-0.2533	0.129
EXP	0.0787	0.050
OFF	0.0115	0.042
DOC	-0.2350***	0.051
FAV	-0.0019	0.054
P-HEA	0.0373	0.056
REL	0.1797***	0.048
BEL	-0.0507	0.050
INFO	-0.0728	0.057
หมายเหตุ: *** ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01	McFadden R ²	0.2010
** ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	Chi squared	52.0667
	Accuracy of prediction	75.00 %

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved